

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—

TABOR* izhaja vsak dan, razve-
ne delje in praznikov, ob 18. uri
in danom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 18—, za ino-
smatvo D 20—, dostavljen na dom
D 19—, za izkaznice D 18—
inacrat po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA*,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Postnina plačana v gotovini Cena danasnje številke 1 Din

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 278.
UPKAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
vzame. — Rokopisi se ne vračajo.

Naslov:

Maribor, sobota 24. maja 1924.

Leto: V. — Številka: 119.

Tit. Knjižnica liceja
Ljubljana

Naša vlada proti nemškim nasil- stvom na Koroškem.

Naš celovski konzul pozvan v Beograd.

BEOGRAD, 23. majnika. (Izv.) »Politi-
tika« poroča: Napad na naš konzulat v
Celovcu in preganjanje, kateremu so iz-
postavljeni Slovenci na Koroškem, so
napotili našo vlado, da je še pred za-
ključkom krize podvzela korake, da to
enkrat za vselej prepreči. Včeraj se je
v tej zadevi vršila konferenca med mi-

nistrskim predsednikom Pašićem in zu-
nanjim ministrom dr. Ninčevićem. Celov-
ški konzul je bil brzojavno pozvan v
Beograd, da predloži ves zbrani materi-
jal. Takoj potem bo vlada sklepala o
nadaljnjih ukrepih, da zagotovi koroš-
kim Slovincem obstoj in miren razvoj.

Skupščinska seja sklicana za ponedeljek.

Džemijetovci in Nemci se ponujajo vladi. — Vprašanje verifikacije radičev-
skih mandatov.

BEOGRAD, 23. majnika. V prostorih
narodne skupščine je bil danes nabit raz-
glas skupščinskega predsedstva, s kate-
rim se sklicuje seja narodne skupščine
za ponedeljek ob pol 10. uri. Na tej
seji bo najprej prečitani kraljevi ukaz o
imenovanju vlade, na kar bo določen
dnevni red za prihodnjo sejo, ki se bo
bržkone vršila v sredo. Minister notra-
njih zadev je sprejel iz Skoplja sporo-
čilo, da se je na konferenci džemijetov-
cev izreklo od 52 delegatov 48 proti Fe-
rad-beg Dragi. Tudi Nemci ponujajo
vladi svojo podporo in se vrše tozadev-
na pogajanja. Za nedeljo je sklicana
plenarna seja radikalnega kluba. Na tej
seji se bo vršila razprava o verifikaciji
radičevskih mandatov. Mišljenje je v
tem vprašanju razdvojeno. Nekateri
zahtevajo, naj se vsi mandati verificira-
jo, dočim so drugi proti temu in zahte-
vajo preiskavo v vseh spornih manda-
tih. Prevladuje pa mnenje, da bodo vsi
mandati verificirani, skupščina pa od-
goda do 20. oktobra.

BEOGRAD, 23. majnika. (Izv.) Pozor-
nost vseh političnih krogov je posvečena
sklicanju prihodnje seje narodne skup-
ščine, na kateri bo določen dnevni red
za prihodnjo sejo in verifikacijo radi-

PRIHOD POLJSKIH INDUSTRIJCEV V JUGOSLAVIJO.

BEOGRAD, 23. maja. Nne 3. junija
dospe v Beograd večja skupina polj-

čevskih mandatov. Pred včerajšnjo sejo
radikalnega kluba se je vršila ministr-
ska konferenca, katere so se udeležili tu-
di strankarski voditelji vladne koali-
cije. Po seji radikalnega kluba je izjavil
Ljuba Jovanović novinarjem in opozi-
cijskim poslancem, da bo sklicana
prva seja skupščine že v ponedeljek, dne
26. majnika. Mnogi opozicijski poslanci,
med njimi tudi dr. Korošec in Spaho, so
radi tega ostali v Beogradu ter odgodili svo-
ja nameravana potovanja.

Na obeh straneh vlada za prvo sejo
narodne skupščine napeto zanimanje,
ker vsaka skupina upa na zmago. V
vladnih krogih prevladuje mišljenje,
da je treba verifikirati vseh 43 manda-
tov brez ozira na spornost. Do odločitve,
kdo ima večino, pa bo brezdvomno pri-
šlo, ako bo opozicija sprožila vprašanje
zaupanja ali nezaupanja v sedanjo vla-
do, kakor tudi pri vladni deklaraciji
glede značaja sedanje vlade. Do spopa-
da bo morda prišlo tudi pri vprašanju
odgoditve narodne skupščine, ker se bo
opozicija skoraj gotovo protivila odgo-
ditvi. V tem slučaju ni izključeno, da
bo skupščina odgoda s kraljevim uka-
zom.

skih industrijcev pod vodstvom znanega
tvorničarja Jehotieškega. Stopili bodo v
stik z našimi industrijskimi krogi ter
posetili vse večje industrijske centre.

od separatistov, dozorelo razpoloženje
za revizijo ustave v smislu kar največje
decentralizacije državnih poslov. Toda
v današnjih razmerah so unitaristi pri-
sili k nasprotni taktiki: dokler opozi-
cija nagiblje k negaciji samih državnih
temeljev, dokler zahteva nemogočo raz-
delitev države v celo vrsto držav v drža-
vi, dokler se ogreva za izpremembo vla-
davine — tako dolgo je revizija ustave
iz državnih razlogov nemogoča. Vsak
politik ve, da ustave niso večne, ve pa
tudi to, da se ne izpreminjajo vsakih pet
let, še preden so bile izvedene, preden se
je pokazalo, kaj pomenijo v praksi. De-
mokratijska stranka je soglasno sprejela
Marinkovičev samonpralni načrt, po
katerem bi se oblastna uprava kolikor
kolikor le mogoče emancipirala od Beo-
grada. Oblasti bi imele tudi budžetno
moč in parlament bi reševal zgolj širo-
kopotezna vprašanja skupne državne,
gospodarske in finančne politike.

Taka rešitev bi edina bila v skladu z
našimi plemensko-historičnimi, ekonom-
skimi in državnopolitičnimi razmerami.
Toda tri politične stranke hočejo nekaj
drugega: celo vrsto vlad in parlamen-
tov, ves ta luksuz pa v državi, ki šteje
komaj 12 milijonov prebivalcev! SLS in
JMO hočeta pokrajinsko avtonomijo
nekako po švicarskem kantonalnem
vzoru, HRSS pa se bori za nekaj Sta-
atenbund po vzoru predvojne Nemčije,
za republiko v okvirju monarhije — za
nekak državnopravni nonsens. V drugih

historičnih pokrajinah pa večinske
stranke tega ne marajo, in tako ne pri-
demo nikdar iz teh nasprotij, če ne za-
vržemo zgodovinske sentimentalnosti in
se ne zedinimo za upravno razdelitev, ki
je v skladu z novimi političnimi in eko-
nomskimi razmerami. Na tem načelu pa
sloni vidovdanska ustava.

Radičeva stranka, ki je od opozicijs-
nih strank najmočnejša in brez ka-
tere opozicija nima moči, je daleč od
treznega presojanja realnih razmer. —
Ona hoče po vsaj sili jugoslovanski
»Staatenbunde, ki v Nemčiji ni nastal od
zgoraj navzdol, temveč so se že obstoje-
če suverene države začele s svojimi di-
nastijami združiti v državno zvezo. —
Radiču pomagata gg. Korošec in Spaho
— s kakšnim uspehom, lahko vidi vsak.
Kdo naj po petletni abstinenci gg. Ra-
diča in tovarišev verjame sedanjemu
Radičevemu primoduš-parlamentariz-
mu? Saj se je Radič ves čas zaklinjal,
da ne gre v parlament in sicer tudi ta-
koj v prvih letih, ko so imeli Hrvati ba-
na in daleko večji vpliv na državne raz-
mere nego ga imajo danes! Demagog je
hotel srednjeevropsko konfederacijo z
Avstrijo in Madžari, hotel je vse prej,
le parlamentarnega boja za sporazum
ne. Ni g. Pašić tako naiven, da bi ne iz-
rabil take od kraja do konca zgrešene
politike!

G. Davidović je krenil na sedanjo pot
v veri, da se bo Radič zadovoljil s poli-
tično limonado, s katero mu je hotel stre-

KROG ZNIZANJA IZVOZNIH CARIN.

BEOGRAD, 23. majnika. Te dni se
vrši konferenca med finančnim in trgo-
vinskim ministrom glede znižanja ne-
katerih carinskih postavk. Trgovski mi-
nister zahteva, naj se carina sploh uki-
ne za sledeče predmete: zdrob, mesni iz-
delki, fižol, suhe slive, živa živina, klay-
na živina, in jajca. Za druge produkte
naj se carina za polovico zniža. Finan-
čni minister je v načelu pripravljen
znižati odnosno ukiniti vse carine, ki
ovirajo našo eksportno trgovino.

—□—

Zmanjšanje avtomobilske industrije v Ameriki.

PARIZ, 22. maja. Iz Newyorka poro-
čajo, da se je vsled krize v kovinski in-
dustriji avtomobilska produkcija neko-
liko poslabšala. Fordove tvornice so
zmanjšale dnevno produkcijo od 7000 na
6000 komadov.

Kriza trgovine v Rusiji.

MOSKVA, 22. maja. Vsled odboro-
vega sklepa komunistične stranke, da se
ukine privatna veletrgovina, je mnogo
trgovin zaprtih. Moskovsko gospodarsko
življenje zastaja.

—□—

BORZA.

CURIH, 23. maja. (Izv.) Predborza,
Pariz 30.60, Beograd 7, London 24.56 Pra-
ga 16.75, Milan 24.95, Newyork 565.50, Du-
naj 0.007950.

ZAGREB, 23. maja. Pariz 440.70-445.70
Švica 1435-1445, London 352.10-355.10,
Dunaj 0.1139-0.1159, Praga 239.15-242.15
Milan 358.25-361.25, Newyork 80.75-81.75

či. Toda ni Radič zamen junak križevač-
kih statutih; njemu se i v politiki hoče
jakih vin: konfederacije, republike, su-
verenite Hrvatske itd. Če ga voditelj
srbskih demokratov poprej ni poznal z
njegove prave strani, pa ga pozna da-
nes: kakor nalašč je Radič prilil v
vsak kozarec njegovega osladnega spo-
razuma močan curek nesporazuma! —
(»Morning Post«, »Nezavisna Makedoni-
ja«, »Die Stundes«, konferenca narodnih
manjšin itd).

Tako si je opozicijski blok zlomil vrat,
ne da bi kaj dosegel. Največja slabost
nasprotnikov vidovdanske ustave je bila
in je še danes v tem, da so si bratje v
destrukciji, v konstrukciji pa se njih
pota dijamentralno razhajajo. Takšna
heterogena skupina, ki vrhu vsega ni
niti odkritosrečna med sabo (Radič), je
večno v nevarnosti, da izgubi bitko, pre-
den osvoji katero važnejšo državno po-
zicijo. Politika je stvar prakse in de-
janja, zato so v prvi vrsti potrebni jasni
pojmi in spoznanje realnosti. Gg. Davi-
dović, Korošec, Spaho in Radič teh obeh
lastnosti — nimajo.

Pašić-Pribičevićeva zmiaga je slejko-
prej znamenje, da je ta vlada najbolj v
skladu z našimi faktičnimi razmerami.
Naj opozicija le kar nič ne vpije o par-
lamentarizmu: pet let radičevske absti-
nence ni ravno znak močnega parlamen-
tarnega čuta.

—□—

Ustavni položaj po krizi.

Maribor, 23. maja.

Ves čas enomesečne vladne krize smo
nastopali mnenje, da ob sedanjem sta-
nju političnih razmer ni drugega izhoda,
kakor da dobi mandat za poslovno vla-
do in tudi volilni mandat najenotnejša
in najmočnejša skupina v Narodni
skupščini: Pašić-Pribičevićeva. Razvoj
dogodkov nam je dal prav. Nismo se u-
dajali iluzijam o možnosti federalistič-
nega kurza v državi, ampak smo gleda-
li stvari take, kakršne so v resnici. Tre-
ba se je že sprijazniti z dejstvom, da je
na Pašić-Pribičevićevi strani velik pre-
stizh že v tem, da ima ta skupina enotno
državnopravno stališče, enoten pogled
na ustavo in na druga načelno-važna
politična vprašanja. Pri opozicijskem
bloku tega ni; govori se o »sporazumu«, o
možnosti novega kurza v državi itd.,
kakor pa bi vse to izgledalo v praksi, te-
ga ne pove nihče in o tem se zavezniki
niti sporazumeli niso. Nikjer ni bilo
slišati, da bi Davidovićeva skupina o-
svojila avtonomističen program SLS in
JMO, in ako bi sprejela tega, bi še vedno
preostajalo hrvatsko vprašanje izraženo
v Radičevi zahtevi; samostojna hrvatska
republika v uniji s Srbijo. In če bi bila
tudi ta nemogoča zahteva sprejeta, bi
nujno prišlo do popolnega fiaska pri
praktičnem izvrševanju: Nikdar ne bi
srbski volilci dopustili, da bi za Hrvate
obveljalo načelo plemenske samodoloč-
be, za Srbe na Hrvatskem pa ne. V Srb-
sko-hrvatsko-slovenski državi je izklju-
čeno, da bi v mejah historične Hrvat-
ske Hrvati zatirali Srbe. Noben srbski
politik ne bi dobil mandata, da deli Voj-
vodino in Bosno med dve suvereniteti:
hrvatsko republiko in srbsko monarhijo.
Dobro vemo, da tega noče niti g. Davi-
dović niti katerikoli srbski demokrat. —
Vsaj sedanja srbska generacija, ki je
toliko žrtvovala za zmago antante (in
na nji sloni fakt osvobodjenja), ne bo
nikoli dozvela na absurdno in abotno
trganje državne celote. To neljubo res-
nico bo g. Davidović občutil že pri pri-
hodnjih volitvah, kakor jo je občutil
pokojni Protić. V resnici je tedaj polo-
žaj tak: Dokler bi eventualna vlada opo-
zijskega bloka tolerirala sedanje u-
stavno stanje, omejujše se zgolj na teko-
če zadeve, bi lahko ostala na krmilu;
kakor hitro pa bi HRSS, od katere bi za-
visela Davidovićeva vlada, zahtevala u-
reditve državnopravnih relacij, bi bila
ta vlada postavljena pred neizvedljive
naloge. Davidovičev režim bi tedaj prej-
alislej privedel nazaj k sedanjemu polo-
žaju in bi iznova potrdil neizpodbitno
resnico, da je v naši državi plemenska
politika nemogoča. Voz, ki je vprežen z
dveh nasprotnih strani z enako močnimi
voli, ne pride nikamor z mesta. Tak voz
je hrvatsko-srbski spor. Razlika je le v
tem, da je srbska vprega močnejša in
da tem lažje obvladuje državni voz, čim
bolj se hrvatska izčrpa v brezplod-
nem trudu, da napravi iz enega voza dva
voza. Vsakomur, ki ne podlega sugestiji
političnih fraz in ki premočtriva naš po-
ložaj z vso hladnokrvnostjo — pa naj si
je sam zase tudi federalist in republika-
nec — mora biti jasno, da bi event. Da-
vidovićeva vlada le odgodila, ne bi pa
odstranila plemenskih nasprotij. Odgo-
ditev ne pomeni rešitve in to, kar resni
ljudje hočejo, je rešitev.

Rešitev bi bila eventualno v tem, da
bi na strani unitaristov, ki so močnejši

Politične vesti.

* Kdaj se sestane skupščina? Zdi se, da v političnih in tudi vladnih krogih samih še niso na jasnem, za kdaj se naj skliče narodna skupščina. Včeraj se je poročalo, da 3. junija, danes pa zopet prihaja poročilo, da bo sklicana za ponedeljek 26. maja. Kakor se čuje, so se džemijetovci v celoti odločili za podpiranje sešanja vlade.

* Zaupnico Pašiću je izrekel radikal-ski klub poslancev v svoji seji dne 22. tm., ki je bila polnoštevilno obiskana in je potekla povsem mirno. Pašić je v poldrugournem govoru pojasnil položaj in zlasti odgovarjal tudi na Davidovičev napad. Klub je Pašiću priredil frenetične ovacije in mu prepustil proste roke glede nadaljnjih taktike.

* Radičevski nemški list za Apačko kotlino? Iz Gornje Radgone poročajo, da namerava Radičev eksponent g. Ben-de izdajati za Apačko kotlino poseben nemški list.

Dnevna kronika.

— Himen. V Rušah se je poročil v sredo 21. tm. g. Josip Ferk, prometni uradnik državne železnice z gđno Brigito Müllejevo iz Ruš. Mlademu paru o-bilo sreče!

— Smrtna kosa. V Rogatcu je umrla v sredo soproga višjega sod. oficijala g. Davorina Pena, gospa Marija Pen roj. Leopold. Blag ji spomin!

— Vest glede konca šolskega leta na srednjih šolah je treba dopolniti v toliko, da velja dotična vest za Srbijo. Za počitnice na naših srednjih šolah v Sloveniji pa veljajo sledeče določbe: V VIII. razredu se konča pouk 28. maja, v IV. pa radi male mature dne 6. junija. V vseh drugih razredih konča pouk dne 27. junija.

— V krašnem kraju na deželi v mariborski oblasti je razpisano nadučiteljsko mesto. Mlad učitelj bi imel tam lepo polje za delo na kulturnem polju (pevski zbor itd.). Kdor izmed gg. učiteljev bi se zanimal, naj se obrne na naše uredništvo pod »Napredek«.

— Pravilnik o državnih dečkih domovih objavlja Uradni list št. 46 od 21. tm.

— Obustavljena kolonizacija v južni Srbiji. Radi nepredvidenih težkoč je ministristvo za agrarno reformo začasno obustavilo naseljevanje južne Srbije in razdeljevanje zemlje med koloniste. Ministristvo bo objavilo, kdaj bo zopet začelo deliti zemljo kolonistom.

— Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka 27 D. Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrg št. 201, Hrvatska. 2736

— Donava pada. Ker je narasla Donava pričela te dni padati, je minila nevarnost, da bi bil Novi Sad poplavljen. Tudi pri Apatinu Donava pada, vendar še preti nevarnost, da izstopi voda iz struge, ker so tamkajšnji nasipi zelo slabi. Po najnovejših vesteh iz Baranje se čeni škoda, ki jo je povzročila poplava, na 200 milijonov dinarjev. Voda

stoji na nekaterih mestih po 3 metre nad polji.

— Opozorilo. Tvrdba »Ferro« v Beogradu je zopet začela razpečevati svoje kupone, po katerih naj bi prišli posamezniki do cenenih čevljev. Opozorjamo občinstvo, naj ne nasede in ne kupuje kuponov, ker pridejo čevlji dražji, kot pri čevljarjih. V ostalem pa je itak prodajni sistem prinas prepovedan in bodo razpečevalci takih kuponov kaznovani.

— Čaruga priznava. Te dni so v Osi-jeku pričeli zasliševati Čarugine tovariše. Njihove izjave se strinjajo s tem, da je bil Čaruga vodja cele tolpe in da je za večino razbojstev izdelal načrte. Čaruga, ki je od začetka zanikaval svoje sodelovanje pri najhujših zločinih, se je zapletel v taka protislovja, da ne more več lagati. Sedaj poročajo listi, da je začel priznavati vse, kar je ob svojem zaslišanju še tajil, zlasti tudi umor nad-gozdarja Pirkmajerja v Tompojevcih.

— Duhovnik — tihotapec. Carinski organi so zasačili v vlakcu Sušak-Zagreb duhovnika dr. Avguština Juretiča, ured-nika klerikalne »Narodne Politike«, ko je hotel prethotapiti poln kovčeg svile-nih robecev. Preiskava je dognala, da je ta duhovni tihotapec že večkrat tako potoval in povrh še z brezplačno novi-narsko karto.

— 17 strojnih pušk ukradel. V Belja-ku so oblasti o priliki hišne preiskave našle pri nekem Ivanu Plasounigu 17 strojnih pušk. Kakor je preiskava do-gnala, so bile ukradene iz vojaškega skladišča v Beljaku na pobudo nekega bavarskega kapetana. Nekaj jih je bilo že razprodanih in sicer raznim politič-nim organizacijam.

— Ne diši mu albanski prestol. Ame-riški bogataš William B. Leeda se je od srea smejal, ko so mu povedali, da so nekateri listi prinesli rasno vest o nje-govi kandidaturi na albanski prestol. »Če bi že hotel postati kralj, bi si bil izbral kaj boljšega«, je odvrnil in de-jal, da ne mara zapustiti Amerike.

— Ameriški Indijanci izumirajo na tuberkulozi. Rdečepolti ameriški Indija-ni se očitno ne morejo prilagoditi mo-derni Ameriki in kažejo vedno več zna-menj, da bo čez nekaj desetletij rdeči človeški rod popolnoma izginil z zemlje. Zlasti jih ugonablja sušica in trahom. Prva je tako razširjena, da jo smatrajo za »narodno« bolezen Indijancev.

— 1000 sodčkov piva izliti v reko. Neizprosen je ameriški zakon o prohibiciji. Iz mesta Sezaleton v Pensilvaniji jav-ljajo, da so tamošnje oblasti zaplenile 1000 sodčkov piva, ki je imelo 2% al-kohola in bi po sedanjih cenah stalo 10.000.000 dolarjev. Pivo so finančni stražniki pod vodstvom državnih urad-nikov izlivali v reko Lockawanne. Ne-navađen prizor je opazovala večstot-čglava množica. Med njo je bilo gotovo veliko takih, ki so zavidali reko in se na tihem hudovali nad svobodno Ameriko!

— Če si starka prižge pipco... 89letna starka Marija Pattonova iz Ebensburga je kaj rada kadila pipo. Ko jo je te dni prižgala, je bila tako nerodna, da si je zažgala obleko in se močno opekla. Od opeklin je čez nekaj ur umrla.

lja dobrega Petra. Medicinac vrže v vo-do Petrovo rožo, ki jo je nosila Magda na prsih. Ona se užalosti. Nato jo me-dicinec iznova razvname. Napotita se z veselimi dijaki v lunojasno noč.

Druga scena.

V sobi pri gospodi, kjer Magda služi. Kmalu po prvi sceni. V noči. V sobi sta Magda in Peter. Prvič pri nji v sobi. Sviri jo pred študentom, ki jo zapeljuje v nečistost. Magda je užaljena. Peter odide, čez malo časa pa pride medici-nec. Zopet govori o ljubezni, jo izkuša odvrgniti od Petra. V tem pride gospa. Medicinac reče Magdi, naj zaklene sobo; tako bosta varno na samem. Magda ne zaklene; nato zaklene on in upihne luč. Magda joka. Medicinac jo zapeljuje, dokler je nima popolnoma v oblasti. Tedaj se oglasi Petrov glas pod oknom. Medi-cinac se navidezno hudeje in igra vlogo ljubosumnega zaljubljenca. Ko se Mag-da odpove Petru, je medicincev cilj do-sežen. Magda nastopi pot greha in po-gube.

Tretja scena.

V študentski sobi. Medicinac se pri-

Dopisi.

Iz Rogaske Slatine. Tu so se zdru-žili razni klerikalni in nemškutarski brat-ci in ustanovili pod lažnivo krinko »Slo-ga« nekakšno pevsko društvo. Ti go-spodje so bili pred letom dni še interna-cionalci, narodni socialci, nemškutariji in bog ve kaj še vse. K društvu ima baje pristop vse, kar »leže ino grede«, samo če sovraži naprednjake, ki danes v čast in ponos zavednim Slovincem gospo-darijo v naši občini. Na čelu te neslogo se-joče sloge stoji orožnik, ki se skriva za razne klerikalne figure. Tem rovarjem, ki ne ustanavljajo društev iz ljubezni do glashene umetnosti ali iz navdušenja za kulturno delo, ampak samo da zasejajo razdor v naše napredne vrste, bomo po-šteno stopili na prste, da bo javnost ve-dela, kdo in kaj so. Za danes dovolj.

Sv. Trojica v Halozah. Tukaj smo pač mirni ljudje, in se ne radi pogosto ogle-šamo, da zunanji svet ne ve, ali smo pač tako složni med seboj ali pa radi pre-velikih preprirov ne utegnemo. Pa res-nici na ljubo povemo, da ni eno in ne drugo v preveliki meri upeljano, pač pa se moramo potožiti, da se bo nam skoraj začelo robstvo. Imamo v mladem g. ka-planu svojega valpeta, ki neusmiljeno vihti svoj bič nad nami ter hrumi in grozi kot huda burja. Pa le počasi, g. ka-plan, Mi smo že imeli precej takih za-povedujočih gospodov, ki so se smatrali za naše komandante. Pa so vsi izginili, bodisi, na en ali drug način. Ista usoda bo zadela tudi Vas, ako boste preveč vro-čekrvni. Toliko za danes, prihodnjost bo-mo še Vam že kaj podučljivega pove-dali, da ne boste predaleč prišli. Pika.

Iz Sv. Barbare v Halozah. Pri nas se je pred dvema mesecema nastanil kot-trgovec z deželnimi pridelki naš kaplan ter ima sedaj že tri vajence ali tako-zvane »komije«, seveda same pristne klerikalne cvetke. Ker mu je spodletelo sirotišno podjetje v Meretinceh, kjer bi se bil sam postavil za oskrbnika — lo-til se je kupčije. Čudimo se, da zamore to vse tako nemoteno delati. Obrtno ob-last, bolniško blagajno in konečno v prvi vrsti okrajno glavarstvo vprašamo, ka-ko je mogoče, da kaplan opravlja kup-čijski posel brez vseh potrebnih predpo-gojev. Od vsake dekle moramo plačeva-ti bolniško blagajno — ali je kaplan in njegov komiji v moški in ženski obleki tega oproščen? Vprašamo pa tudi knezo-škofijski urad v Mariboru, kako se stri-nja z manipuliranjem takajšnjega ka-plana? Vam, g. kaplan, pa čisto tiho po-vemo samo to: Pustite naše napredne prireditve čisto na miru, sicer bomo vprašali škofijsstvo, od kdaj se smejo kaplani nastavljati za občinske tajnike. — Medvedov Jožik.

Šmarje pri Jelšah. Tukajšnja Čitalni-ca je priredila pretečeno nedeljo dne 18. maja popoldne na Ponikvo izlet, ka-terega se je udeležilo nad štirideset Šmarčanov. Izletniki so dospeli okrog 4. ure popoldne na Ponikvo ter se usta-vili na lepem, senčnatem Oslakovem vrtu poleg Slomšekovega oreha. Po kratkem oddihu se je razvila prav ži-vahna in neprisljuna zabava. Nastopil

pravilja na odhod. Doktor je že. Magda je pri njem. On se je očitno že nave-ličal njene ljubezni. Postaja ciničen in ji pravi, naj pojde, da ju ne zaloti go-spodinja. Magda ga ljubi s nežnostjo in strastjo prve ljubezni; on se ji posme-huje. Surovo jo odbija, rekoč, da naj jo vzame Peter. Njegova morala: »Klin s klinom, ljubezen z ljubeznijo! Poslušaj moj nasvet in čez teden dni se boš sme-jala tem solzam. Saj si lepa in moških boš imela na izbero, ki te bodo tolažili.« Magda res odhaja, a ga še poljubi na čelo in mu zaželi srečo. Plemenitost pra-ve ljubezni ji daje moč, da preboli prvo težko izkušnjo. A le trenutno.

Četrta scena.

Ob klopi v parku. Pozna jesenska noč. Peter in Magda sedita v parku. Magda je na cesti, brez službe. Peter jo tolaži, ji gleda v dušo. Medtem se pojavi na stezi človek, čigar obraz je podoben medicincevemu. Detektiv je. Peter jo hoče peljati v kavarno in potem k sebi; ponudi ji prenočišče, on sam pa pojde drugam. Sama dobrota ga je. V tem pri-stopi detektiv in povabi Magdo na po-

je opetovano šmarski pevski zbor, ki ga je prav ljubko dirigirala gđ. Zinka Lo-vrečeva. Pevci so želi živahno odobrava-nje in pohvalo. Izletniki so si pri tej priliki ogledali tudi natančneje prijazo-no vas Ponikvo ter posetili znamenito poni-kovsko cerkev. Proti koncu zabave se je predsednik Čitalnice g. živinozdravnik Goljar v vznešenih besedah zahvalil družini Oslakovi in ostalim Ponkovlja-nom za prijazen sprejem ter izrazil v imenu vseh izletnikov dopadenje nad tako lepim in prijaznim krajem. Nato se je g. učitelj Komar v imenu Ponkov-ljanov zahvalil izletnikom za poset ter izrazil željo na zopetno svidenje. Nazad-nje pa je g. kaplan Kocjančič obdaril izletnike s Slomškovimi spominskimi orchi, s čimur jim je napravil veliko ve-selje. Vsak si bo hranil ta droben sad kot spomin od Ponikve. Izletniki so se vračali okrog 9. ure zvečer peš, pri tem pa prav židane volje proti Šmarju.

Ptujske vesti.

Iz Ptuj. Tukajšnja XV. podružnica Ferijalnega Saveza je v svrhu dosega svojih velikih smotrov priredila prete-klo nedeljo cvetlični dan, ki je proti pričakovanju zelo dobro uspel. Zato se od-bor iskreno zahvaljuje darežljivemu občinstvu, ki je, bodisi gmotno, bodisi moralno pomaglo k dobremu uspehu! Predvsem pa dolgujemo neizrečeno za-hvalo dobri gđ. Ivi Kobalovi, ravnate-ljici internata Mladike, ki je v svoji veli-ki požrtvovalnosti pač največ pripomo-gla! — Odbor FS.

Največja ptujška firma C. Fürst in sinovi je sedaj prestala zapuščinsko cenitev. Premoženje je ogromno, če tudi je bilo nizko cenjeno. Imajo največje vin-ske kleti ter mnogo vinogradov, za to pa tudi poplavlja s svojim vinom celo našo državo. Konkurirala bi ji lahko sa-mo Vinarija, ako bi imela tako agilne ljudi, pa več prostega kapitala.

Živinski sejmi v Ptuj. So največji v mariborski oblasti. Vsak mesec dva-krat se vrši sejem za govejo živino in konje, vsako sredo pa za svinje. Ker je ptujsko sejmišče res veliko tržišče za ži-vino, bi živinorejci in kupci gotovo sme-li pričakovati, da izda občina o vsakem sejmu poročilo, kakor je to v Mariboru, Celju in drugod. To bi še bolj povzdigi-nilo ptujske sejme, občini pa dalo več doneska.

Železniški vozni red se s 1. junijem tl. spremeni, s katero spremembo pa nam ni mnogo ustreženo. Rajše bi imeli, da ostane pri starem voznem redu, dodata pa se še naj dva para vlakov in sicer eden lokalni iz Ptuj v Maribor in na-zaj ter eden na Čakovec-Maribor in na-zaj. Upamo, da bi se dalo kaj doseči, če bi vsi to zahtevali.

Orjuna.

Družabni večer Orjune Maribor - Studenci se vrši dne 24. maja ob 20. uri v restavraciji »Jadrana« (Maglica) Rotov-ski trg. Vse brate in sestre vabimo k udeležbi! Člani, ki imajo krog, naj pride-jo v krogu.

licijo. Ne verjame ji, da ni taka, kakrš-nih išče. Petra odsune proč, češ, vsaka taka ima zaročenca, pa slehni dan drugega...

Peta scena.

Na policijskem komisarijatu Mesec dni pozneje. Zaslišuje komisar z masko detektiva. Najprej je na vrsti Peter, Za-govarja Magdo in obtožuje detektiva, ki je dekle odgnal na policijo, ne da bi bi-lo kaj zakrivilo. Magda je vendar nje-gova nevesta! Nato vstopi Magda. Je lepo oblečena, kakor prava svetska da-ma. Komisariju ugaja čedna gospodična z mestnega parka. Taka da bi imela sti-ke z navadnim delavcem? In res, Magda zataji Petra kot svojega zaročenca. Pra-vi, da je dobila službo blagajničarke v neki kavarni. Komisar obžaluje, da so jo tisto noč pripeljali na policijo. Nje-gov brat je kriiv. Pristopi k Magdi in ji poljubi roko. Ona se spomni, da je ne-komu podoben... Ponudi ji, da jo obi-šče. Magda privoli... Vedno nižje...

(Konec prih.)

Magda.

Spisal Alojzij Remec.

(Pred prvobitno vprizoritvijo v mari-borskem Narodnem gledališču.)

Prva scena.

Na kavarniški terasi ob jezeru. Bliža se polnoč. Lepa služkinja Magda sedi ob vinu s svojim zaročencem, mizarskim pomočnikom Petrom. V njuni družbi je medicinac, mlad, ljubezniželjen fant. Peter, nežnočuten, srčno dober mlade-nič, postaja ljubosumen, ker se medicinac preveč dohrija Magdi. Odhaja in vabi Magdo s sabo. — Nji se noče proč — nekaka trma je v nji, a ne misli nič slabega. Tako ostane sama z medicin-cem. On ji pripoveduje o ljubezni, o mladosti, o življenju. »Ničesar ne misli-ti, ničesar se bati, v hipu nagniti čašo in jo izpiti do dna — to je mladost!« Ta-ka je njegova izpoved. Magda boljbolj opaja medicincev glas. On ji razodene ljubezen: »Ljubezen ne vprašuje, kaj si ti in kaj sem jaz. Ljubezen ljubi.« Mag-da podlega moči njegove volje in pozab-

Mariborske vesti.

Maribor, 23. maja 1924.

BLIŽAJO SE DNEVI...

Blizajo se dnevi, slovanski dnevi.

Skupina moskovskega Hudožestvenega teatra prihaja k nam. Hudožniki so — umetniki. S svojim imenom, svojim delom in svojim življenjem izpovedujejo veliko vero v umetnost. V dobi, ko umetnost z ene strani beži od življenja v abstrakcije, z druge strani pa se potaplja v njegove umazane vode, v šablono, v dekoracijo, circenses, — v tej dobi je umetnost Hudožestvenikov čarobna oaza, kjer si nemiren popotnik odpočije in dobi vero vase. Pri njih začne verovati, da je življenje z njegovimi tragedijami in komedijami nekaj več kot hudobna volja prirode in tistega, čemur nekateri pravijo usoda. Da je življenje več kot slučaj. Posvetitev je, darovanje, žrtvovanje.

Tako umevajo gledališko umetnost Hudožestveniki.

Oni iščejo v življenju misterij. Ne iščejo ga na težko dostopnih višavah duha, temveč v vsakdanjem življenju, kakor nam ga kažejo Čehov, Dostojevski, Ibsen, Dickens in drugi. V tem je njih moč: njim je oder življenje, življenje nerazodeta, večno vabljiva resnica.

Kaj prinašajo v majniških dneh v naše mesto? Dih stare matuške Moskve, nje najtišji, najpobožnejši dih. V eni njenih preprostih ulic so si izbrali tempelj in tu razvijali, izpopolnjevali svojo umetnostno religijo, njeno koprnenje po popolnosti in absolutnosti, njen kult. Tukaj se je tekom 25 let razvilo to, kar je v njih umetnosti specifičnega, kar jim daje posebno mesto i med ruskimi i med ostalimi odškimi umetniki.

Njih umetnost nosi slovanski pečat. A kdo bi mogel povedati, kaj je pravzaprav v tej besedi: slovanski?!

To je treba občutiti, doživeti.

Lepota bo odresila svet! je vzklil Dostojevski. Hudožestveniki iz Moskve so njeni preroki v puščavi naše dobe.

Ali se zavedamo, koliko je vredno prvo srečanje med živo umetnostjo Moskve in našim mestom, majhno točko v slovanskem svetu?!

Smo li pripravljeni, da jim damo vsaj to, kar so jim dali tujci? Ali se že dramimo iz malomeščanske dremavice?

I-us.

MRLICI V VINARSKI ULICI.

Mrtvega okradli.

V vinogradu Turnerjevega posestva v Vinarski ulici so občutili delavci nek smrad, ki je prihajal od bližnjega posestva. Šli so pogledat ter našli mrliča, elegantno oblečenega moža, ki je umrl že pred nekaj dnevi. Ker dotični kraj leži izven mesta, vrši o dogodku orožniška postaja nadaljne poizvedbe. Identitete mrtvega, ki je storil brčkone samomor, še doslej niso ugotovili.

Ob sklepu lista doznavamo, da je to nek Fritz Binder, sin pozlatarja v Orožnovi ulici. Radi družinskih preprirov je minuli ponedeljek izginil z doma in se ni več vrnil. Očividno se tudi nikdo ni zanimal, kam je odšel. Obesil se je na Turnerjevem posestvu pod Kalvarijo, toda ko so ga danes našli, je že ležal v travi pod drevesom. Ker mu manjkajo čevlji, se sumi, da je nekdo vrz prerezal in nato mrtvemu čevlje sezul in ga okradel. Preiskava se nadaljuje in je pričakovati, da bodo tudi hijeno v človeški koži izsledili.

m Smrtna kosa. V četrtek zvečer ob pol 11. uri je preminula po dolgotrajni bolezni gospodična Betka Kranjc, v nežni starosti 23 let. Pogreb se vrši v soboto ob 16. uri na magdalenskem pokopališču v Pobrežju, N. v m. p.

m Naš list in gostovanje Hudožestvenikov. Čitatelje opozarjamo, da bomo jutri objavili podlistek o Hudožestvenem teatru, naslednje dni pa vsebino dram, ki jih bodo vpriporili na našem odru. Tako izide v ponedeljek vsebina »Sela Stepančikova« s seznamom oseb in igralcev, v torek vsebina »Črešnjevca vrta« in v sredo »Življenskega boja«.

m Ljudska univerza. V ponedeljek 26. tm. predava novinar g. Friderik Golob o sodobnem pacifističnem gibanju. Začetek predavanja ob ¼ 20. uro (mala kazinska dvorana). Vstop prost. Opozorjamo na to zanimivo in aktualno predavanje.

m Predavanje prof. Warniera o francoski politični in prosvetni zgodovini. V nedeljo, dne 25. maja, priredi francokrožek točno ob desetih in pol v Grajskem kinu izredno zanimivo predavanje Gospod Wariner, profesor francoskega jezika na univerzi v Zagrebu, bo kazal mnogobrojne slike starih francoskih gradov ob Loire-i in v mestih Fontainebleau in Versailles in bo ob teh slikah podal kratke črtice iz francoske politične in prosvetne zgodovine. Odbor pričakuje, da se bo naše občinstvo, člani društva in nečlani, odzvalo v lepem številu temu vabilu in tako pokazalo svoje zanimanje za to, kar je francoski narod tekom večstoletne svoje zgodovine vstvaril veličastnega in vzornega za vse kulturne narode. Vstop je prost.

m Novosti v »Ljudski knjižnici«. Zadnje dni so police »Ljudske knjižnice« zopet napolnjene z novimi slovanskimi knjigami. Tako so že vpisani in čitateljem na razpolago vsi zvezki »Splošne knjižnice« in vse novejšje publikacije znane založbe Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani, med njimi odlični literarni spisi. — »Ljudska knjižnica« dobi iz Prage celo vrsto novih čeških knjig. O čemur pa sporočimo prihodnje dni obširneje.

m Angleško predavanje svetovnega potnika grofa Dejanovića. Znani svetovni potnik grof Dejanović, ki že čez 50 let potuje po svetu, bo predaval v angleškem jeziku o svojih zanimivih potovanjih v soboto dne 24. tm. ob 20. (8.) uri zvečer in v nedeljo dne 25. tm. ob 10. uri dopoldne, obojekrat v gostilni pri »Treh ribnikih« blizu parka (K. Prinčič). Vsi, ki razumejo angleško, naj se udeležijo tega zanimivega predavanja. — Vstopnina prostovoljna.

m Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru priredi jutri ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma pozdravni večer na čast ljubljanskim gostom. Na sporedu je petje, godba in ples. Društvo prosi, da se tega večera udeležijo gospodje juristi-praktiki s svojimi rodbinami in akademski omladinai naklonjeno občinstvo.

m Glasbena Matica. Prejeli smo: Pevskemu zboru »Glasbene Matice« je došlo povabilo od celjskih bratov pevcev, da tudi v Celju priredi kak večji koncert, oni sami pa bi v jeseni prileteli v naše mesto. Mi smo se temu kaj radi odzvali, zlasti še, ker so si celjske in naše povojne razmere do pičice podobne, in bi si kot bratje in nositelji slovenske pesmi v nekdanj hudo nemških mestih zelo radi v osebnem spoznanju posegli v roke. Koncert je bil najprej določen na 17. majnik, zaradi škrlatinke pa smo ga prestavili za teden dni pozneje. Celjska kulturna društva so se sešla v ponedeljek večer na medsebojni razgovor. Popolnoma nepričakovano pa izjavi zastopnik »Orjune«, da bi ona odločno nastopila proti našemu koncertu v Unionski dvorani in da bi, v slučaju, da vstrajamo pri svojem sklepu, celo agitirala proti nam. Tudi zastopnik »Sokola« ni bil zadovoljen z našim nastopom v »Unionu«. Sokol bi bojkotiral samo koncert, a proti agitirali ne bi. Zastopnica ženskega društva se ni izjavila ne pro ne contra. Svetuje pa se nam, da restringiramo število pevcev na 60 in z njimi nastopimo v Narodnem domu in da v svrhu kritja stroškov zvišamo vstopnino za 50%. Če vsekakor vstrajamo pri svojem sklepu, moramo seve nositi tudi riziko, če bo dvorana prazna in bi odšli s primernim deficitom. — Oder in dvorana v Narodnem domu je za naš nastop premajhna. Pevcev restringirati ne gre. To bi pomenilo društevni razkroj. Opisani nastop »Orjune« in Sokola nam ni prav jasan, ker so razmere v Celju najbrž ravno iste kakor v Ptuj in v Mariboru. Vendar pa se tukaj nihče ne spodtika nad našimi koncerti v Götzovi dvorani, in vsi Ptuj, tudi Nemci, je prišel k našemu koncertu v nekdanji »Vereinshaus«. V celjskem »Unionu« pa je že pred obstojem »Orjune« koncertirala Glasbena Matica iz Ljubljane. Na gledališki

nasvet raznih gospodov iz Celja bi naj preložili svoj koncert na kak poznejši datum. Pevski zbor Glasb. Matice pa je v svoji seji dne 21. tm. enoglasno sklenil, da v Celju ne bo priredil koncerta. Za pevski zbor Glasb. Mat. Predsednik Arnuš, Koncertni vodja: Topič.

m Študijska knjižnica. Vsem, ki se zanimajo za znanstveno literaturo, za starjšje slovensko slovstvo itd., priporočamo študijsko knjižnico v kazinskem poslopiu. Knjižnica je odprta vsak delavnik od 9.—12. in od 3.—6. ure.

m Petje v parku. V Gradcu in drugih mestih je uveden lep običaj, da prirejajo razna pevška društva v parkih večerne koncerte. Tudi pri nas v Mariboru imamo več pevških društev in bi bilo želeli, da bi posnemala ta vzgled. Občinstvo jim bo brezdvoma zelo hvaležno. Na drugi strani pa si društva s tem delajo sama najboljšo reklamo.

m Tujci v Mariboru. Dne 23. maja je bilo prijavljenih 61 tujcev in sicer: Meran 24, Privathotel 2, Zamorec 10, Črni orek 10, Halbwidl 6, Zlati konj 5, Pri grozda 3, Holzknicht 2.

m Kolesarske dirke v Tomšičevem drevoredu postajajo oddane bolj zanimive. Danes, v petek zjutraj, je dirkalo n. pr. pet krepkih mladeničev. Jutranji šetalec, ki znaajo ceniti vrednost kolesarskega športa, so jim burno aplavdirali, potem pa se na levi in desni strani drevoreda sprehajali v čistem jutranjem zraku in to seveda samo, da jim ne delajo sitnosti. Par gospodičen se uči tudi na novo, kar pa le moti hitrost dirkačev. Seveda so tudi nezadovoljneži. Kje pa jih tudi ni danes! Tako sem slišal po poti tale značilen pogovor: »Tisoč dinarjev za eno stražo v Tomšičevem drevoredu« je rekel eden. »Ti le kar shranj svoje tisočake. Tu ni straže, ker nihče ne ve, čegav je drevored. Na levi je namreč že Krčevina, ta pa nima policije. Kdo naj torej straži in preganja moderne divjake? Naša straža točno ob 23. uri vrže vsakega pijanca iz gostiln in pivnic. Tam je na mestu, vse drugo pa ji ni nič mar. Niti misliti si ne upam, kaj bi se zgodilo, če se pritožimo pri policijskem šefu. On ima drugih poslov dovolj, kaj ga briga groženi otroci in izmozgani uradniki, ki iščejo uteha in svežega zraka v drevoredu! Tudi to je značilno za našo kulturo.« Gospod urednik, to sem slišal danes zjutraj v drevoredu in Vam kar toplo poročam.

m Dijaškemu domu v Mariboru so darovali: Posojilnica v Mariboru 2500 D, Podružnica Ljub. kreditne banke 2000 D, gg. veletrgovca Pinter in Lenard 250 D, zdravnik dr. Kac 200 D, odvetnik dr. Lipold 125 D, veletrgovec Rosenberg 100 D, veletrgovec Šošarič 100 D, lekaruar mg. Vidmar 100 D, odvetnik dr. Boštjančič 50 D, primarij dr. Černič 50 D, odvetnik dr. Pipuš 50 D in velepodjetnik Džamonja 50 kg zelja. Vsem darovalcem izreka društvo najlepšo zahvalo in prosi za nadaljnjo naklonjenost.

m Film o češkoslovaških manevrih. Jugoslov.-češkoslov. Līga nas prosi, da opozorimo občinstvo, da se sedaj predvaja v Mestnem kinu veliki film o čeških manevrih pri Polički. Manevri so pokazali veliko usposobljenost čsl. armade v kratkih letih po osvobojenju in so njih kino-posnetki zelo zanimivi.

m Zmečkalo mu je roko. Pomožnemu delavcu Leopoldu Stergariu se je pripetila v tovarni Löbl in Šonski ob Brodu huda nesreča. Vsled neprevidnosti mu je zmečkalo stroj levo roko nad laktom. Prepeljali so ga v bolnišnico.

m Policijske prijave. V pretekli noči je dobila policija 22 prijav in sicer: 1 radi tatvine, 1 nezgode, 5 radi nagle vožnje, 3 radi prestopka obrtnega reda, 1 izgubo, 1 najdba, 4 prestopke cestno-policijskega reda ter 4 druga poročila.

m Hugo Hugo, najpopularnejši hrvaški komikar, od 16. maja naprej v klub-baru.

m Kavarna »Mestni park«. Od danes naprej svira pomnožen salonski orkester pod ravnateljstvom g. Pospišila. Zvečer od pol 21. do pol 1. ure in popoldan (pri lepem vremenu) od pol 17. do pol 19. ure.

m Restavracija »Gambirnova dvorana«. Danes, sobota 24. tm. velik vrtni koncert. Začetek ob pol 20. uri. Z jedilom in pijačo je dobro preskrbljeno.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Petek, 23. maja. Zaprt.

Sobota, 24. maja. »Magda«. Ab. A.

Krstna predstava izvirne slovenske novitete Al. Remca »Magda« se vrši jutri v soboto 24. maja ob 20. »Magda« je tragedija ubogega dekleta v dvanajstih scenah, ki sledi krajevno v sledečem redu: 1. na kavarniški terasi ob jezeru, 2. v sobi pri gospodi, kjer Magda služi, 3. študentski sobi, 4. na klopi v parku, 5. na policijskem komisarijatu, 6. v kavarniški sobici, 7. pred nočnim zabaviščem, 8. v Magdini sobi, odprti vsakomur, 9. v sobi v bolnišnici, 10. na mostu, 11. v bolniški sobi, 12. pred dvorano za seciranje.

Hudožestveniki v Mariboru. Odlični dramski umetniki Hudožestveniki, dospo v Maribor, dne 27. maja in ostanejo pri nas tri dni. Red predstav je sledeč. 27. maja: Dostojevskij: »Selo Stepančikovo«. — Dne 28. maja: Čehov: »Črešnjev vrta«. Dne 19. maja: Dickens: »Življenski boj«. — Zanimanje za izvanredno odlične umetnike, je bilo v vseh mestih Jugoslavije (tudi v inozemstvu) nepopisno. Is časopisov posnemamo, da je bilo gledališče v Dubrovniku za prvo predstavo Hudožestvenikov komaj napolnjeno, s takoj po prvi predstavi, je bilo navdušenje za Hudožestvenike tako silno, da so bili namah razprodani vsi prostori za nadaljnje predstave. Tudi pri nas v Mariboru se zanimanje vedno večja; (vstopnice za prve predstave so že prodane); zato opozarjamo cenj. občinstvo, da si takoj nabavi vstopnice, ker potem bo prepozno in marsikdo se bo kesal, da je zamudil ugodno priliko ogledati si svetovnoznano igralsko družbo. Blagajna je vsak dan odprta od 9.—12. in od 15.—17. Telef. 382.

Za Hudožestvenike rezervirane vstopnice naj se dvignejo pri gledališki blagajni najkasneje do nedelje, 25. tm. opoldne; kdor do tega časa ne bi dvignil vstopnic, se ne bo več nanj oziralo in vstopnice prodalo drugim interesantom. Opozorjamo da je zanimanje za svetovnoznane umetnike zelo veliko in naj si blagovoli vsakdo vstopnice čimprej oskrbeti.

Gledališki list o pritiki gostovanja Hudožestvenikov, bo izšel v soboto 24. m. Prinesel bo vsebino vseh treh del, ki jih bodo Hudožestveniki pri nas vpriporili.

Film.

Mestni kino. »Maciste na dopustu« veleznanimiva pustolovščina v 5 činih se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

Kultura in umetnost

x L. Andrejev: Črne maske. Posloven Josip Vidmar. Splošna knjižnica v Ljubljani 1924. Natisnila in založila zvezna tiskarna in knjigarna. Najnovejši zvezek »Splošne knjižnice« prinaša v gladkem Vidmarjevem prevodu zanimivo in globoko dramo odličnega ruskega pisatelja Leonida Andrejeva. »Črne maske«. Delo, ki ga uprizori tudi ljubljansko dramsko gledališče, je po zasnovi in izvedbi nekaj izrednega in posega v najgloblje globine človeške duše. To ni običajna gledališka roba, ampak je drama dobrega in zlega, kar pisatelj posebno podčrta na ta način, da glavni junak v nekem prizoru sam uniči svojega dvojnika, svoj lastni slabši jaz. Ker ni namen teh vrstic, da bi se podrobno puščali v analizo in razmotrivanje tega genialnega dela, opozarjamo samo toliko, da uprizoriti na odru ne bo mogel s pridom slediti tisti, kdor ne bo dela preje prebral in se zaglobil vanj. »Črne maske« namreč niso zabavno berilo, ampak tehtna hrana, ki zahteva mnogo razmišljanja in poglobljanja od vsakega, ki hoče prodrati vse te globine in lepote. Lepo opremljena knjiga znači v naši prevodni literaturi znatno pridobitev in je vsem ljubiteljem dobre, resne in tehtne knjige toplo priporočamo.

x Mednarodni kongres evropskih intelektualcev in naprednih političnih, verskih, pacifističnih in kulturnih dru-

štev se pripravljajo v Pragi za december letošnjega leta. Kongres ima namen, osredotočiti vse napredne sile za mirovne in kulturne cilje. — Od 2—6. oktobra pa bo v Pragi mednarodni kongres za socialno politiko.

Sokolstvo.

o Razstava na sokolskem Taboru. Sokol I. v Ljubljani bo ob dneh proslave na Taboru na binkoštno nedeljo in ponedeljek priredil tudi razstavo. Razpoloženi bodo načrti Doma Sokola I. in slike posameznih faz zidave, da si bo vsakdo lahko ogledal gradbeno zgodovino doma. Vrhutega bodo razstavljeni tudi načrti in slike drugih Sokolskih domov po Sloveniji, ki so že zgrajeni ali pa se še le pripravljajo. Razstava bo zanimiva in poučna. Zato naj si jo vsakdo ogleda!

o Marko Taboru. Lepo propagandno sliko za binkošti je izdelal Sokolu I. v Ljubljani brat Erbežnik: Marko na konju, v eni roki buzdovan, v drugi kamen z napisom »Kajmakčalan«, pod njim: »Marko Taboru 9. VI. 1924«. Slika bo razstavljena na prometnem mestu v Ljubljani v kratkem.

Sport.

: Kolesarski klub »Perun« pozivlja vse svoje člane, da se udeležijo korporativnega odhoda na dirkališče na Tezno dne 25. tm. Odhod z dirkači na čelu točno ob 3/4 13. popoldne iz Narodnega doma — Odh.

ISSK »Maribor« gostuje v nedeljo dne 25. maja 1924 v Čakovcu. Odhod iz Maribora ob 8.32 uri. Udeležiti se ima celokupno I. moštvo in sicer: Gener, Wagner, Žunkovič, Sajovic, Hreščak, Fabjan, Simončič, Derkos, Vogrine, Vodeb, Spitzer, rez.: Skrobhar. Sestanek na kolodvoru točno ob 8.15 uri. Spremljevalci Radolič.

Celjske vesti.

Krstna slava domačega pešpolka v Celju. Celjski 39. pešpolk praznuje v sredo 28. tm. svojo slavo kot spomin zavzetja Črne na Koroskem po oddelkih domačega 39. pp. ob priliki koroške ofenzive leta 1919. Ob 10. uri se vrši služba božja s sekanjem kolača na Glaziji, popoldne pa ob 15. uri na istem prostoru vojaška zabava, tekma in še druge razne prireditve.

Ljudsko vseučilišče v Celju. Prihodnje predavanje bo v ponedeljek 26. maja ob 20. uri v risalnici deške meščanske šole. Predava bančni uradnik g. Oiro Sadar o zrakoplovstvu.

Razpisano učno mesto. Na šestrazredni dekliški osnovni šoli v Celju je razpisano eno učno mesto za učiteljico. Prošnje je treba vložiti do 10. jun. tl.

Shod upokojecev. V nedeljo 25. tm. ob pol 9. uri imajo splošni upokojevi v gostilni »Pri zelenem travniku« shod.

Ker gre za življenjsko vprašanje, je udeležba nujno potrebna.

Celjsko mestno gledališče. V torek 20. tm. se je vršila repriza veseligr »Nob« ob slabi udeležbi občinstva. Igra vsled premajhnega kontakta ni dosegla posebnega uspeha. V petek 23. tm. se vrši premijera »Pri treh mladenkah«, za katero vlada že sedaj veliko zanimanje. Gostuje gđ. Lubejeva z Nar. gledališča v Mariboru. Igra se ponovi v soboto, 24. tm. za abonma B, v torek 27. tm. pa za ab. A. Prihodnji teden doživijo tudi malčki svojo mladinsko predstavo »Snegulčica«.

Celjska mestna plinarna. Pri partenskem poskusnem kuhanju s plinom v Gospodinski šoli se je ugotovilo, da stane kurjava za normalen obed za 6 oseb, ako se kuha s plinom, 13 K. Jegotovo mnogo ceneje kakor so drva in premog. Vrh tega pa je treba še upoštevati udobnost, ki ga nudi plin kot kurivo. Ako bi se konsum v tej smeri zdatno dvignil, bi bilo mogoče obrat v plinarni še vzdržati, sicer pa bo moralo to podjetje likvidirati.

Skrlatica v Celju in v okolici po zadnjih poročilih vidno pojema. Pač pa so umrli v sredo in četrtek tek, tedna v celjski javni bolnici trije otroci na skrlatinki, ker so bili težji slučaji in tudi že zamujeni. Dva otroka sta iz Celja, tretji je 3-letna hčerka orožniškega narednika Ojsterška v Šoštanju.

Volilno gibanje pri občinskih volitvah v celjski okolici. Združeni narodno-napredni volilni odbor prireja v celjski okolici že prav pridno volilne sestanke, ki so bili vsi doslej prav dobro obiskani. V sredo 21. tm. se je vršil sestanek naprednih volilcev pri g. Confidentiju v Zavodni, na katerem so poročali o raznih gospodarskih vprašanjih celjske okoliške občine in o programu bodočega narodno-naprednega zastopstva v občinskem odboru gg. Založnik, Joško Božič, Drago Gobec in Vinko Kukovec. Njihova izvajanja so žela obilo pritrjevanja. Objava nemškutarske liste v našem časopisu je vzbudila prave senzacije, ker nihče ni pričakoval, da bo delal nemškutarski nemški živeli v okolici s tako nemoralnimi sredstvi. Čuje se, da si brusi pete za to »nepolitčno« listo zlasti gostilničar Wutt pri Jeleni na Kralja Petra cesti. Tega moža in njegove pomagače si bomo ogledali še bolj natanko.

Primorske vesti.

Ravnatelj Ipavec umrl. Iz Gorice poročajo, da je dne 20. tm. v svojem rojstnem kraju Ročinju umrl bivši ravnatelj slovenske gimnazije g. Ipavec. Zadnja leta se je mož spozabil, šel med fašiste in bil sotrudnih fašistovske »Nove Dobee«.

Fašistovsko divjanje v Istri. Dne 11. tm. je prišlo povodom neke prireditve do prepira in pretepa med slovenskimi nacionalisti, komunisti in fašisti. Padlo je nekaj strelav in obč. tajnik je bil ranjen s kamnom v glavo. 15 oseb je bilo

radi tega aretiranih. Dne 18. tm. pa je 400 fašistov napravilo kazensko ekspedicio v Marežje. Obkolili so vas, metali petarde in streljali s puškami. Vdrli so v vas in začeli loviti in preganjati ljudi, mnoge so pretepili. Več žensk je od prestanega strahu zbolelo. Na povratku v Koper so ustavili vsakogar in če je kdo rekel, da je iz marežiške občine, so ga pretepili. Tri osebe so težko ranjene. Blažena kultura!

Najnovejše metode italijanskih oblastev. Nekateri župani v kobariskem okraju so dobili od čedadke podprefektura poziv, naj »prostovoljno« odstopijo. Italijanske oblasti se sramujejo kar naravnost zapoditi župane, ker se hočejo pred svetom olepšati, da slovenski župani niso odstavljani, ampak da so prostovoljno odstopili.

Spustitev parnika »Edda«. Dne 21. tm. je bil v ladjedelnici pri Sv. Marku v Trstu spušen v morje nov parnik paroplovne družbe Libera Triestina. Krstna botra je bila Mussolinijeva hčerka

Edda, po kateri je dobil parnik svoje ime.

Novi komisariji v Julijski krajini. Zadnja nedeljo je bil razpuščen občinski svet v Črničah in srečna občina je dobila komisarija. Tudi v občini Volčje je postavljen komisar. Obmejni grof Obizzi je postal komisar v občini Moze-tič. Raznarodovanje naših občin se vrši z vso vmeno.

VOLILNI IMENIKI

(za občinske in skupščinske volitve) za mesto Maribor so za pristaše Demokrati-ske stranke oziroma člana Pol. in gosp. društev za II. in III. I. in IV. in V. okraj na vpogled v pisarni oblastnega tajništva JDS v Mariboru, Čankarjeva ul. 1. dnevno razen nedelje, med 9. in 12. uro dop. ter 3. in 5. uro pop. Somišljeniki, imeniki so pomanjkljivi, zato naj se vsak prepriča, če je vpisan.

Mala oznanila.

IVAN LEGAT, 1. špeciálna popravilnica za pisalne, računske, kopirne stroje ter druge pisarniške stroje. Najboljši barvni trakti ter oglen papir itd. Čuvajte Vaše pisalne stroje ter obrnite se samo na izkušenega strokovnjaka. **IVAN LEGAT**, tačas Vrazova ulica 4, od 15. maja Vetrinjska ulica 30, kavarna Žigart, telefon 434. ustanovljeno 1919. 982 7-7

Sveže mleko se dobi v mle-karni Ivan Golob v Slovenski ulici št. 16, od 8. do 12. ure depoldne. 1105

Kolje cepano, žagano, ekroglo in 2 metersko prodaja po naj-nizjih cenah tvrtka Gnilak, Maribor, Razlagova ulica 25. 1073 5-4

Vila s prostim stanovanjem 4 sobe je radi selitve pod zelo ugodnimi pogoji na predaj. Prešernova ul. 27, 1112 2-1

Stanovanje v Ljubljani, sredi mesta, zelo lepo, 4 sobe z vsemi pritlikinami, zamenjam z enakim stanovanjem v Mariboru. Ponudbe s točnim naslovom na upravnštvo lista pod »Park«. 1101

Popravilo čevljev brez izjeme kakor tudi vsa narečila po meri sprejema čevljska delavnica R. Monjac, Jurčičeva ul. 9. Cene zmerne! Postrežba točna! 1945 10-4

Popelnoma nov glik po ceni na prodaj. Mlinska ulica 30. 1097 2-2

Travniki parcela št. 210/1, 211/II, 212/IV. E. Z. 5. Laj-tersberg se da v najem za Din 1.500. Kje. pove. spedi-ci-jai A. Reisman, Vojasniška ul. ca 6. 1141

V najem se išče prazna soba s souporabo kuhinje za za-konsko dvojico brez otrok. Naslov v upravnštva. 1086 2-9

Jabolčnik (iz močanč), 12 po-lovnjakov na prodaj. Naslov pove upravnštvo »Tabana«, 1087 2-3

Ugodno kupite

kravate, stajce, klobuke, če-pice, robce, nogavice, palice, in parfumerijo v modni trgo-vini

B. Veselinović & Co. Maribor, Gosposka ulica 20

== Najlepše novosti == 128

PRESELITEV MEHANIČNE DELAVNICE

Cenjenim odjemalcem uljudno naznanjam, da sem se preselil z mehanično delavnico in trgovino šivalnih strojev, koles i. t. d. iz Miklošičeve ulice 18, v

Panonsko ulico št. 5, Ptuj (Stara vojašnica)

V zalogi imam Singer šivalne stroje na mesečno odplačevanje.

Slavnemu občinstvu jamčim za solidno delo in točno postrežbo, ter se priporočam z velespoštovanjem

Josip Prosnik, Ptuj

Panonska ulica št. 5.

1104 2-1

Z. S.:

„Komunist“.

(Dalje.)

Burno mu je utripalo srce, kadar se je pehal s splavom po reki v Savo in dalje po prostranih hrvaških pokrajinah v daljno Srbijo in Rumunijo. Zahotelo se mu je sveta, življenja v tujini. Njegova narava ni bila narava naših domačih fantov, ki hrepene po domu, kakor hitro se jim skrije rdeči trški zvonik. Bila je vi-brava kri njegovih prednikov, ki ga je gnala v širni svet.

Ko se je nekega dne povrnil iz Srbije, je stopil pred Lizo in ji naznanil, da pojde po svetu, iskat zasluzka, kakor je dejal.

Branila mu je Liza, češ, da ima lahko doma dela in jela, če je priden, da se mu ni treba potikati po svetu.

Toda Andrej ni odnehal. Molečoval in slikal je Lizi življenje v tujini tako lepo, da mu ni mogla braniti in mu slednjič dovolila, da sme vzeti popotno palico v roke.

Pomlad je bila. Sonce je sijalo mili-jone zlatih žarkov na moj in Andrejev rojstni kraj, ko je odšel z nahrbtnikom in

drenovo palico s hrepenečimi očmi v širni svet.

Ali si našel v tujini srečo?

V.

Potihnil je svetovni vihar, zasijalo solnce miru, na razvalinah starih držav so vzrastle čez noč nove, mlade devojke, polne življenja, katerih last je bodočnost.

Iz viharjev se vračajo sinovi moje go-line, ki jo namaka gorska reka, biser naših rek. Hromi, pohabljeni, strti, izmučeni od viharjev, se vračajo pod rodni krov.

Mnog znanec se vrača, mnogo obrazov spozna oko, dasi ni v njih več prejšnjega življenja, prejšnje moči.

Toda kdo je to?

Velika, izredno močna postava, pravi hrust, na glavi rjav klobuk, oblečen v sivo irhovino. Obraz je semen, podolgovat s kratko kozjo brado.

Hidro stopa po prašni cesti, da mu mahedrajo široke hlačnice razposajeno krog suhih nog. Pogledi mu plovejo po hribih, oko in duša jih pozdravljata kakor stare znanke. Jez pred trgovim šumi pozdravno pesem popotniku, ki se vrača iz življenja v koticke, kjer ga je usoda postavila v svet. Na cesti ni ljudi, samo nad vratmi

prve trške gostilne mu napiva srednje-veški vitez, sedeč na sodu, penečo kupo v pozdrav.

Lenkin Andrej se je vrnil.

Zavihe v gostilno, pokrepča se, mahne naprej. Nikdo v trgu ga ne spozna, potrt se napoti v hribe h kmetom.

Za hlapca ga je sprejel kmet Poličnik, vesel, da dobi zopet dobrega delavca za mal denar.

Toda, kako se je spremenil Andrej v tujini.

Živel je zatiran, ubog, trpeč od zore do mraka v temnih rovih premogovnika, med tovariši najrazličnejših in minljivih značajev, med trpini sam največji trpin.

Ni čuda, da se je kuga komunizma iz daljne matjuške Rusije priplazila tudi v krtine, kjer je živel Andrej.

Postal je komunist.

Komunist pa ni bil samo v tujini, s plaščem njegovega evangelija ogrnjen je prišel domov, — a odložil ga tudi v domačih hribih ni.

Govoril je kmetom o pravicah, ki jim pripadajo po naravnih postavah, o svobodi, o skupnem imetju in drugih blagovestih svojega evangelija.

Kmetje so ga poslušali, ogrevani se zanj, da so polagoma začeli verovati v sveto, kar jih je učil. Govoril je nadalje

o pijavkah, ki drže v krempljih njihove planine, njihove vode, Komunist jih bo rešil tega jarma stoletnega robstva, komunistem, največja in najlepša ideja človeštva.

Da je šel predaleč, uvidi vsakdo, zato tudi ne bom pripisoval njegovega večletnega boja z možni domačega kraja in njegovih govorov v gostilnah, kjer so mu navdušeni kmetje pritrjevali in ploskali, govoriti hočem o krivici, ki se mu je zgodila ob večeru in noči njegovega bednega življenja.

VI.

Sredi letošnjega leta je pričel bolehati Zahrbna jetika je zasadila svoje kremplje v njegovo izmučeno prsi. Toda dela je še vedno. Vendar proti jeseni ga je vrgla v postelj kruta uničevalka življenja. Zadnje čase je hodil na dnino od kmetov do kmeta, prijel je za vsako delo, za dovoljen bil z vsako hrano.

Nekega večera, ko je delal pri Lom-šeku, visoko v planinah, mu je postalo mahoma tako slabo, da so mislili, da bo takoj po njem. Proti jutru mu je odleglo, toda vstal ni več.

Bolehal je štirinajst dni.

(Konec prihodnjč.)